

59.

Na osnovu člana 38 stav 2 Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja ("Službeni list CG", broj 35/13), Ministarstvo održivog razvoja i turizma, uz saglasnost Ministarstva ekonomije, donijelo je

PRAVILNIK

O USLOVIMA ZA SREDSTVA I OPREMU LIČNE ZAŠTITE NA RADU PRILIKOM KORIŠĆENJA IZVORA NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA

("Službeni list Crne Gore", br. 004/17 od 20.01.2017)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se uslovi koje treba da ispunjavaju potrebna sredstva i oprema lične zaštite na radu za profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja.

Član 2

Potrebna sredstva i oprema lične zaštite na radu su sva sredstva i oprema, kao i sva pomoćna sredstva i dodaci, koje profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja nose, drže ili na bilo koji drugi način upotrebljavaju na radu, radi zaštite od jedne ili više istovremeno nastalih opasnosti i/ili štetnosti koje proističu od nejonizujućih zračenja, odnosno koja otklanjaju ili smanjuju rizik za zdravlje na radu.

Član 3

Sredstvima i opremom lične zaštite na radu ne smatraju se:

- obično radno odijelo ili uniforma, koja nije posebno namijenjena za zaštitu i zdravlje na radu;
- sredstva i oprema u službama za prvu pomoć i spašavanje;
- sredstva i oprema lične zaštite lica u službi Vojske Crne Gore, policijskih službenika i zaposlenih u drugim državnim organima i organima državne uprave kada je to propisano posebnim propisima;
- sredstva i oprema lične zaštite namijenjena za zaposlene u drumskom saobraćaju;
- sportska oprema;
- sredstva i oprema za samoodbranu i zastrašivanje; i
- prenosni uređaji i aparati za otkrivanje i javljanje opasnosti i smetnji.

Član 4

Sredstva i oprema lične zaštite na radu koristi se prilikom obavljanja poslova na kojima se opasnosti i/ili štetnosti od nejonizujućih zračenja, odnosno rizici za zdravlje na radu, ne mogu otkloniti ili u dovoljnoj mjeri smanjiti obezbjeđivanjem mjera zaštite.

Sredstva i oprema lične zaštite na radu koriste se radi zaštite od opasnosti i/ili štetnosti od nejonizujućih zračenja datih u Prilogu 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Popis sredstava i opreme lične zaštite na radu dat je u Prilogu 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Popis sredstava i opreme lične zaštite na radu prema poslovima za koje se koriste izvori nejonizujućih zračenja dat je u Prilogu 3 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 5

Potrebna sredstva i oprema lične zaštite za profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja treba da:

- su izrađeni u skladu sa propisanim tehničkim zahtjevima za opremu lične zaštite;
- budu namjenski izrađena za otklanjanje ili smanjenje rizika na radnom mjestu i kao takvi ne treba da povećavaju postojeće ili stvaraju nove rizike za zdravlje;
- odgovaraju uslovima na radnom mjestu;
- odgovaraju specifičnim ergonomskim zahtjevima na radnom mjestu i zdravstvenom stanju profesionalno izloženog lica i lica odgovornog za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja; i

- budu izrađena tako da se mogu pravilno i na jednostavan način upotrijebiti i poslije popravke, dorade ili podešavanja.

Ako se istovremeno upotrebljavaju različita sredstva i oprema lične zaštite na radu, ta sredstva i oprema treba da budu međusobno prilagođena radi efikasne zaštite od nejonizujućih zračenja.

Član 6

Sredstva i oprema lične zaštite na radu, uslovi i vrijeme njihove upotrebe određuju se prema namjeni i stanju na radnom mjestu, uzimajući u obzir vrstu i učestalost izlaganja opasnostima i štetnostima od nejonizujućih zračenja, nivo rizika, karakteristike radnog mjesta i efikasnost zaštite profesionalno izloženog lica i lica odgovornog za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja.

Ukoliko sredstva i opremu lične zaštite na radu upotrebljava više lica neophodno je preduzeti mjere kojima se sprječava ugrožavanje zdravlja i higijene.

Član 7

Sredstva i oprema lične zaštite na radu treba da budu ispravna i da prije početka njihove upotrebe profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja se informišu o rizicima i načinu korišćenja.

Provjera ispravnosti iz stava 1 ovog člana obuhvata:

- analizu i procjenu rizika koji ne mogu da se otklone ili smanje drugim mjerama u skladu sa posebnim propisom;
- procjenu i analizu karakteristika koje treba da posjeduju sredstva i oprema lične zaštite na radu kako bi se efikasno otklonili ili smanjili rizici iz alineje 1 ovog stava, kao i rizici koji mogu da nastanu prilikom upotrebe te opreme.

Član 8

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 09-635/115-2015

Podgorica, 27. decembra 2016. godine

Ministar,

Pavle Radulović, s.r.

PRILOG 1

OPASNOSTI I/ILI ŠTETNOSTI OD NEJONIZIRajućIH ZRAČENJA ZA KOJE SE KORISTE SREDSTVA I OPREMA LIČNE ZAŠTITE NA RADU

		OPASNOSTI I ŠTETNOSTI	
		FIZIČKE	
		ZRAČENJA	
		NEJONIZIRajuća	
DJELOVI TIJELA	GLAVA	Lobanja	
		Uši	
		Oči	
		Disajni putevi	
	RUKA	Lice	
		Cijela glava	
	NOGA	Šaka	
		Ruka (djelovi) Ostali delovi	
		Stopalo	
	OSTALO	Noga (djelovi)	
		Koža	
		Trup	
		Unutrašnji organi	
	Cijelo tijelo		

PRILOG 2

POPIS SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU

1. Zaštita glave

- zaštitni šljem za upotrebu u industriji (rudarstvo, građevinarstvo i druge industrije);
- zaštita vlasišta (industrijske zaštitne kape, šeširi, mreže za kosu - sa ili bez štitnika za oči);
- zaštitna oprema za glavu (kape, kapuljače, marame itd. (od tkanine, nepropusne tkanine, itd.)).

2. Zaštita sluha

- antifoni i slične naprave;
- šljem sa potpunom akustičnom zaštitom;
- naušnice koje mogu da se pričvrste na industrijske šljemove;
- štitnici za uši sa prijemnikom za nisko-frekventnu indukciju;
- štitnici za uši sa opremom za internu komunikaciju.

3. Zaštita očiju i lica

- naočare;
- zaštitne naočare;
- naočare koje štite od ultraljubičastog, infracrvenog, laserskog i vidljivog zračenja;
- štitnici za lice;
- maske i šljemovi za zavarivanje (ručne maske, maske koje se pričvršćuju trakom za glavu ili maske koje mogu da se pričvrste na zaštitne šljemove).

4. Zaštita disajnih organa

- filteri za prašinu i gasove;
- izolacioni aparati sa dovodom vazduha;
- uređaji za zaštitu organa za disanje sa maskom za zavarivanje, koja može da se ukloni.

5. Zaštita ruku i šaka

- zaštitne rukavice;
- rukavice kod kojih su svi prsti zajedno osim palca;
- zaštitni rukavi;
- štitnik za zglob šake.

6. Zaštita stopala i nogu

- plitke cipele, plitke čizme, duboke čizme, zaštitne čizme;
- cipele koje mogu brzo da se razvežu i skinu;
- cipele sa dodatnim ojačanjem u pijeđelu prstiju (sa čeličnom kapom i sl.);
- cipele i kaljače sa đonovima otpornim na dejstvo toplote;
- cipele, čizme i kaljače otporne na dejstvo toplote;
- termo-cipele, čizme i kaljače;
- antistatičke cipele, čizme i kaljače;
- izolacione cipele, čizme i kaljače;
- cokule;
- štitnici za koljena;
- umetnuti štitnici svoda stopala;
- kamašne;
- potplati i ulošci koji mogu da se uklone (otporne na visoku temperaturu, probadanje ili znojenje);
- klinovi koji mogu da se uklone, za hod po ledu, snijegu ili klizavom terenu.

7. Zaštita kože

- zaštitne kreme/masti.

8. Zaštita trupa i abdomena

- zaštitni prsluci, jakne i kecelje za zaštitu pri radu sa sredstvima za rad;
- zaštitni prsluci, jakne i kecelje za zaštitu pri radu sa hemikalijama;
- opasači za tijelo.

9. Zaštita cijelog tijela:

1) Sredstva i oprema za sprječavanje padova:

- sredstva i oprema za sprječavanje padova sa visine i u dubinu (potpuna oprema sa svim pratećim elementima);
- sredstva i oprema za sprječavanje padova sa apsorberom kinetičke energije (potpuna oprema sa svim pratećim elementima);
- uređaji koji pridržavaju tijelo (zaštitni opasač).

2) Zaštitna odjeća:

- zaštitno radno odijelo (iz dva dijela ili jednodijelno);
- odijelo za zaštitu pri radu sa sredstvima za rad (od probadanja, posekotina itd.);
- odijelo za zaštitu od prskanja rastopljenog metala i infracrvenog zračenja;
- odijelo koje je otporno na visoke temperature;
- termo odijelo;
- odijelo za zaštitu od prašine;
- odijelo za zaštitu od gasova;
- odijelo od fluorescentnih ili reflektujućih materijala i prateći elementi (trake za ruke, rukavice, itd.);
- zaštitni pokrivači.

PRILOG 3

POPIS SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU PREMA POSLOVIMA ZA KOJE SE KORISTE IZVORI NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA

1. Zaštita glave (zaštita lobanje)

Zaštitni šljemovi

- građevinski radovi, prije svega radovi na, ispod ili u blizini skela i podignutim mjestima za rad, rad na skelama;
- rad na čeličnim mostovima, metalnim konstrukcijama, stubovima, tornjevima, metalnim hidrauličnim postrojenjima, visokim pećima, u željezarama, valjaonicama, velikim cjevovodima, kotlarnicama i elektranama;
- rad u blizini liftova, pogonskih mehanizama liftova, dizalica i transportera;
- rad na visokim pećima, postrojenjima za direktno reduciranje, u čeličanama, u topionicama, u valjaonicama, na obradi metala, kovanju i livenju;
- rad sa industrijskim pećima;
- premještanje vagona (manevrisanje).

2. Zaštita stopala

Zaštitne cipele sa neprobojnim đonovima

- rad na osnovnim konstrukcijama, rad na temeljima;
- rad na skelama;
- rušenje građevinskih objekata, zidova i konstrukcija;
- rad na krovu.

Zaštitne cipele bez neprobojnih đonova

- rad na čeličnim mostovima, metalnim konstrukcijama, stubovima, tornjevima, liftovima, metalnim

hidrauličnim postrojenjima, visokim pećima, u željezarama, valjaonicama, velikim kontejnerima, velikim cjevovodima, dizalicama, kotlarnicama i elektranama;

- gradnja peći, instalacija za grijanje i ventilaciju i sklapanje metalnih dijelova;
- rad na rekonstrukciji i održavanju;
- rad na visokim pećima, postrojenjima za direktno reduciranje, u čeličanicama, u topionicama, u valjaonicama, na obradi metala, kovanju, na toplom presovanju i izvlačenju;
- premještanje željezničkih vagona - manevrisanje.

Zaštitne cipele sa potpeticama ili klinovima i neprobojnim đonovima

- rad na krovu.

Zaštitne cipele sa đonovima od izolacionog materijala

- rad sa i na ekstremno hladnim ili vrućim materijalima.

Zaštitne cipele koje lako mogu da se skinu

- u slučajevima kada postoji rizik da će rastopljene materije prodrijeti u obuću.

3. Zaštita očiju ili lica

Zaštitne naočare, štitnici ili maske za lice

- zavarivanje, brušenje i rezanje;
- rad na zaptivanju;
- rad sa alatima za bušenje;
- rad sa raspršenim tečnostima;
- rad sa i u blizini rastopljenih materijala;
- rad sa izvorima toplotnog zračenja;
- rad sa laserima.

4. Zaštita disajnih organa

Sredstva i oprema za zaštitu disajnih organa/izolacioni aparati

- rad u kontejnerima, zatvorenim prostorijama i industrijskim pećima koje rade na gas, gdje postoji određena koncentracija gasa ili nedovoljna koncentracija kiseonika;
- rad u blizini visokih peći;
- rad u blizini gasnih konvertora i gasovoda visokih peći;
- rad u blizini ispusnih otvora visokih peći ukoliko postoji opasnost od dimova i isparenja teških metala;
- rad na oblaganju peći i posuda koje idu u peći gdje postoji opasnost od pojave prašine.

5. Zaštita sluha

Štitnici za uši

- rad na presama za metal.

6. Zaštita tijela, ruku i šaka

Zaštitna odjeća

- rad sa ili u blizini vrućih materijala ili na mjestima gdje se osjeća dejstvo vrućine.

Zaštitna odjeća od nezapaljivih materijala (vatrootporna odjeća)

- zavarivanje u zatvorenom ili skućenom prostoru.

Kožne kecelje

- zavarivanje;
- kovanje;
- livenje.

Rukavice

- zavarivanje;
- rukovanje predmetima sa oštrim ivicama, osim kada su u pitanju sredstva za rad kod kojih postoji opasnost da će rukavica biti zahvaćena dijelovima tih sredstava.

Rukavice sa metalnim nitnama ili pletivom

- zamjena noževa na mašinama za sječenje ili rezanje.

7. Nepromoćiva odjeća

- rad na otvorenom po kiši i hladnom vremenu.

8. Odjeća od reflektujućih materijala

- rad pri kom zaposleni moraju da budu jasno vidljivi.

9. Zaštitni opasač

- rad na skelama;
- rad na stubovima.

10. Bezbjednosna užad

- rad u visokim dijelovima tornjeva i na stubovima.

11. Zaštita kože

- rad gdje se upotrebljavaju zaštitne kreme/masti.